

Aan de hand van voorbeelden uit hun dagelijkse praktijk schrijven drie dierenartsen over diergezondheid in de vleesveehouderij. Om en om beschrijven John Campe, Piet De Meuter en René Bemers maandelijks vastgestelde ziektebeelden, uitgevoerde behandelingen en/of mogelijke preventiemaatregelen.

Vrij plotse dood door scherpe ijzerdraad in het hartzakje

Scherp in bij jong dier

Midden in het kalfseizoen contacteerde een vleesveehouder me voor griepproblemen op zijn bedrijf. In een groep waar de afgelopen week al enkele griepgevallen waren, zat een kalf van ongeveer driehonderd kilo dat acuut ziek was geworden. Het kalf ademde erg moeizaam, zo gaf de veehouder aan. Toen ik op het bedrijf kwam, viel het jonge dier meteen op door zijn erg kreunende, bijna klagende ademhaling. Nader onderzoek toonde dat het dier behoorlijk hoge koorts had van ongeveer 40 graden Celsius. Ondanks de kreunende ademhaling was bij het beluisteren van de longen geen specifieke longruis te horen. De pijnproeven gaven echter niet echt een positieve indruk. Omdat ik geen vertrouwen had in de toestand van het dier, besloot ik het jonge rund toch maar met pijnstillers en antibiotica in het bloed te behandelen. Helaas, het kalf was al na drie uur dood. Het was opvallend dat een dier dat 's morgens nog goed had gevreten, na slechts een aantal uren ziekte al was gestorven.

Met dat verloop in het achterhoofd besloot ik een sectie uit te voeren om de precieze doodsoorzaak te achterhalen. Bij die sectie vond ik al snel een stukje gebogen ijzerdraad die door de wand van de netmaag precies tot in het myocard of hartzakje prikte. Deze priem in het hart had zo – zonder enige ontsteking – het dier het leven gekost.

Wellicht was het ijzer afkomstig uit een partij hooi van een afgelegen weiland. De veehouder heeft daarop die bepaalde partij hooi afgevoerd om nieuwe gevallen te voorkomen.

De encyclopedie **scherp in**

'Scherp in' is een aandoening waarbij ijzerdraad of een ander scherp voorwerp in de magen van een rund terechtkomt. Het scherpe voorwerp kan dan door de honingraatstuctuur en het sterke samentrekken van de netmaag bij het begin van de penscontractiecyclus de dunne netmaagwand aanprikken.

De duidelijkste symptomen ontstaan als het draadje door de wand heen prikt en op die manier buikvliesontsteking veroorzaakt. Het kan echter ook gebeuren dat het draadje door de wand heen het hartzakje aanprikte en daar een hartzakontsteking veroorzaakt. De symptomen lijken op

die van een acute peritonitis of buikvliesontsteking. Het dier heeft pijn, een verhoogde buikspanning, positieve pijnproeven. Het dier kreunt, heeft een stijve of voorzichtige gang en heeft koorts.

De aandoening komt niet vaak voor bij dieren van een jonge leeftijd zoals in bovenstaand geval. Vaak duurt het ziekteverloop langer en treft deze aandoening vooral oudere dieren. Bij oudere dieren kan het opschieten van een magneetbolus in de pens voorkomen dat het scherpe voorwerp naar andere magen migreert. Dit dier had nog geen magneetbolus. Magneetbolussen worden vanaf de leeftijd van vijftien maanden geadviseerd, zelf houd ik de grens op 300 kg lichaamsgewicht, eigenlijk vanaf ongeveer een jaar.

In de loop van het weideseizoen is het in elk geval raadzaam om alert te zijn op zwerfafval of stukken ijzerdraad in de weide. Ook bij de ruwvoerwinning is het goed om aandacht te hebben voor vreemde voorwerpen.

